

The Golden Future #26

Geliefde Osho,

Gistermorgen ben ik in *Gitanjali* van Rabindranath Tagore een passage tegengekomen, die me ergens diep getroffen heeft.

'Knellend zijn de boeien maar ik voel pijn in mijn hart wanneer ik ze probeer te verbreken. Vrijheid is het enige dat ik wens, maar schaamte weerhoudt me om erop te hopen. Vrijheid, ik weet zeker dat onnoemelijke rijkdom in u te vinden is en dat u mijn beste vriend bent maar ik heb het hart niet om het klatergoud waar mijn kamer vol van is, radicaal op te ruimen. Ik ga gekleed in een omhulsel van stof en dood. Ik haat het, toch omhels ik het met liefde. Mijn schulden zijn groot, mijn tekortkomingen vele en mijn heimelijke schaamte daarover weegt zwaar. En toch, wanneer ik iets zou vragen dat mijn wezen goed zou doen, doet de angst dat mijn gebed verhoord zou kunnen worden, me sidderen.'

Wilt u daar a.u.b. commentaar op geven?

Prem Kendra, Rabindranath Tagore is de essentie van India, zijn land. Hij is de meest eigentijdse mens en tegelijk iemand die in oeroude tijden thuishoort. Zijn woorden vormen een brug tussen de moderne tijdgeest en de wijze denkers en dichters uit lang vervlogen tijden. En helemaal *Gitanjali* is zijn voornaamste bijdrage aan de ontwikkeling van de mensheid, aan het menselijk bewustzijn. Het is een van de uitzonderlijkste boeken die in deze eeuw het licht gezien hebben. Het uitzonderlijke ervan is dat het thuishoort in de dagen van de *Upanishads* -- ongeveer vijfduizend jaar voordat *Gitanjali* het daglicht zag.

Het is helemaal een wonder als je bedenkt dat Rabindranath geen religieus iemand in de gewone zin van het woord is. Hij is een van de progressiefste denkers -- wars van traditie, volkomen onorthodox. Zijn grootsheid ligt in zijn kinderlijke onschuld. Door die onschuld kon hij misschien, op dezelfde manier als de oeroude *Upanishads* dat zijn, het voertuig van de universele geest worden.

Hij is een dichter van de eerste orde en ook een mysticus. Zo'n combinatie heeft zich maar een of twee keer eerder voorgedaan, in Kahlil Gibran, in Friedrich Nietzsche en in Rabindranath Tagore. Met deze drie heb je het gehad. In de lange geschiedenis van de mensheid is dit heel uitzonderlijk... Er zijn grote dichters geweest met iets mystieks in zich en er zijn ook mystici geweest die zich op dichterlijke wijze hebben uitgedrukt maar hun poëzie is niet geweldig. Rabindranath is een klasse apart.

Ik heb eens horen vertellen van een man die van twee mooie vrouwen hield en die altijd in de problemen zat want zelfs één vrouw brengt al problemen genoeg met zich mee. Beide vrouwen wilden graag weten van wie hij het meest hield. Ze namen hem mee in een motorboot voor een tochtje over het meer en precies in het midden van het meer lieten

ze de boot stoppen en zeiden ze tegen hem: 'Je moet nu maar eens een keuze maken want het ligt ons zwaar op het hart ... Als we het eenmaal weten, zullen we ermee leren leven, zullen we het kunnen accepteren. Maar de onzekerheid en de gedachten die ons niet met rust laten, hebben een wond geslagen.' De man zei: 'Wat is er aan de hand? Vooruit met jullie vraag.' De twee vrouwen zeiden: Onze vraag is: 'Van wie houd je nu het meest?' De man verzonk in een diepe stilte -- het was ook zo'n vreemde situatie daar midden op het meer - maar hij moet iemand geweest zijn met een opmerkelijk gevoel voor humor. Hij sprak: 'Ik houd van elk van jullie meer dan van de ander.' En de twee vrouwen waren met dat antwoord tevreden. Dat was wat ze hadden willen horen.

Het is moeilijk om van Rabindranath te zeggen of hij nu groter als dichter was dan als mysticus. Hij is beide -- in elke kwaliteit groter dan in de andere -- en om dan in de twintigste eeuw te leven... Rabindranath kende niet alleen zijn eigen land, hij was een wereldreiziger. Hij had zijn opleiding in het Westen genoten en reisde voortdurend naar vele landen ter wereld -- hij hield van zwerven. Hij was een burger van het universum en toch diepgeworteld in dit land. Hij kon dan wel als een adelaar hoog opvliegen in de richting van de zon maar altijd vond hij zijn weg terug naar zijn kleine nest. En nooit verloor hij het spirituele erfgoed van India uit het oog, hoezeer dat ook onder het stof geraakt was. Hij beschikte over het vermogen om het schoon te maken zodat het een spiegel werd waarin je jezelf kunt zien. Zijn gedichten in Gitanjali zijn een offerande van liederen aan God. Dat is wat Gitanjali betekent: het offeren van liederen. Hij zei wel eens: 'Ik heb niets anders om te offeren. Ik ben net zo arm als een vogel of net zo rijk als een vogel. Ik kan iedere morgen weer helemaal fris en nieuw een lied zingen, uit pure dankbaarheid. Dat is mijn gebed.'

Hij ging nooit naar de tempel, hij bad nooit op de traditionele, rituele manier. Hij was weliswaar als hindoe geboren, maar men miskent hem door hem in een of ander hokje te stoppen, daar was hij te universeel voor. Hij kreeg vaak te horen: "Je woorden hebben zo'n geur van religie, ze schitteren zo van spiritualiteit, ze leven zo vanuit het mysterie, hebben zo'n opmerkelijk gevoel voor humor, dat zelfs mensen die in niets anders geloven dan in materie, erdoor worden aangedaan.' Zijn antwoord is van immens belang voor je. Hij zei: 'Ik lees inderdaad nooit de geschriften. Het is zelfs zo dat ik ze bewust uit de weg ga omdat ik mijn eigen ervaring met het goddelijke heb en ik niet wens dat andermans woorden vermengd worden met mijn originele, authentieke, individuele ervaring. Ik wens aan God exact dát aan te bieden wat ik beschouw als mijn hartslag. Anderen kunnen inzichten verworven hebben -- beslist hebben ze dat gedaan -- maar hun inzicht is niet het mijne. Alleen mijn eigen ervaring kan me tevredenstellen, kan mijn zoektocht voltooien, kan me vertrouwen in het bestaan schenken. Ik wens geen gelovige te zijn.'

Dit zijn woorden om te onthouden: 'Ik wens geen gelovige te zijn, ik wil iemand zijn die weet. Ik zit niet om meer kennis verlegen. Ik wil onschuldig genoeg zijn dat het bestaan me zijn mysteries kan openbaren. Ik wil niet als een heilige vereerd worden.' En een feit is dat in deze eeuw niemand heiliger is geweest dan Rabindranath Tagore, maar hij weigerde zich als een heilige te laten behandelen.

Hij zei: 'Ik heb maar één wens, en dat is dat ik in de herinnering mag voortleven als een zanger, een danser, als een dichter die al zijn talenten, alle bloesems van zijn wezen heeft opgedragen aan de onbekende goddelijkheid van het bestaan. Ik wens niet aanbeden te worden. Ik beschouw dat als een vernedering... lelijk, onmenselijk en totaal wereldvreemd. Elk mens draagt God in zich; elke wolk, elke boom, elke oceaan is vervuld van goddelijkheid, dus wie moet dan wie aanbidden?' Hij doet me denken aan een andere grote mysticus, Nanak, op wiens liederen de godsdienst van de Sikhs is gebaseerd. Hij was er niet de stichter van -- zijn gedachten gingen niet in die richting. Hij zong gewoon dag in dag uit zijn liederen, samen met zijn ene discipel Mardana, die op de sitar speelde als Nanak zong.

Nanak is de enige Indiase mysticus die door het hele land getrokken is en zelfs nog voorbij de landsgrenzen. Hij bereikte de Kaäba, de heilige plaats van de moslims. Het werd avond, hij was moe en zijn leerling maakte een bed voor hem in orde. Maar de priesters van de Kaäba werden woedend. Zij hadden al over Nanak gehoord aangezien hij in de omliggende dorpen had gezongen en duizenden mensen onder de indruk waren geraakt van zijn liederen. Zij verwachtten hem wel een van de komende dagen. Maar wat ze niet hadden verwacht was dat hij zoiets heiligschennends zou doen: hij legde zich namelijk te slapen met zijn voeten in de richting van de heilige steen van de Kaäba. De priesters kwamen...

Het verhaal gaat zo. Ze zeiden tegen Nanak: 'We hebben gehoord dat je een spiritueel mens bent maar wat voor een spiritueel iemand ben je eigenlijk? Je snapt zelfs niet zoiets simpels als dat je voeten niet naar de heilige Kaäba mogen wijzen.' Nanak lachte. Het verhaal is ook zo mooi. Of het waar is, of het historisch is of niet, doet er weinig toe. Het is in elk geval veelzeggend, immens betekenisvol. Nanak zei: 'Draai mijn voeten maar in de richting van iets dat niet heilig is. Ik weet me geen raad want ik moet mijn voeten toch ergens laten. De Kaäba is heilig maar de rest van het heelal is niet onheilig. Verplaatsen jullie mijn voeten maar.'

De priesters legden zijn voeten in een andere richting maar hoe ze die ook legden, elke keer zagen ze dat de Kaäba in die richting was meegedraaid. Dat kan best een verzinsel zijn maar dan toch een verzinsel vol liefde, rijk aan betekenis. Het hoeft geen feit te zijn maar het is wel de waarheid. De steen van de Kaäba hoeft zich niet verplaatst te hebben maar de priesters zullen wel zijn gaan inzien dat ze dwaas waren. Het hele bestaan is heilig... waar maken we ons dan druk om? Ze verplaatsten zijn voeten langs een hele cirkel en boden tenslotte hun excuses aan en lieten Nanak's voeten in de richting van de Kaäba liggen.

Rabindranath ging nooit naar de tempel, aanbad nooit een god, was nooit in de traditionele zin een heilige, maar in mijn ogen is hij een van de grootste heiligen die de wereld heeft gekend. Zijn heiligheid klinkt uit elk van zijn woorden.

Prem Kendra, de regels die je geciteerd hebt, zijn zeer betekenisvol. *'Knellend zijn de boeien maar ik voel pijn in mijn hart wanneer ik ze probeer te verbreken. Vrijheid is het enige dat ik wens maar schaamte weerhoudt me om erop te hopen.'*

Hij zegt iets dat niet alleen voor hemzelf opgaat maar voor alle menselijk bewustzijn. Mensen als hij hebben het niet over zichzelf, zij hebben het over niets meer en niets minder dan het hart van de hele mensheid. Knellend zijn de boeien... De belemmeringen, de ketenen die mijn bevrijding verhinderen, zijn enorm. Maar ik ben er stilaan te zeer aan gehecht geraakt. Ze zijn voor mij geen boeien meer, ze zijn mijn sieraden geworden. Ze zijn van goud, ze zijn zeer kostbaar. Toch voel ik pijn in mijn hart omdat ik enerzijds naar vrijheid verlang en anderzijds niet de boeien kan afschudden die mij verhinderen vrij te zijn. Deze boeien, deze gehechtheden en betrokkenheden zijn mijn leven gaan uitmaken. Ik kan me geen leven meer indenken zonder mijn geliefde, zonder mijn vrienden. Ik kan me geen leven meer indenken absoluut alleen, in diepe stilte. Mijn liederen zijn ook mijn boeien geworden, dus ik voel pijn in mijn hart wanneer ik ze probeer te verbreken. Vrijheid is het enige dat ik wens.

In deze situatie bevindt zich ieder menselijk wezen. Het is moeilijk iemand te vinden wiens hart niet als een vogel in de lucht wenst op te vliegen, die niet de verafgelegen sterren zou willen bereiken maar die ook niet zijn diepe verbondenheid met de aarde kent. Hij is diepgeworteld in de aarde. Zijn gespletenheid is dat hij gehecht is aan zijn gevangenschap en dat zijn innigste verlangen uitgaat naar vrijheid. Hij is verdeeld in zichzelf. Dit is de smartelijkste innerlijke pijn, zijn zielenpijn. Je kunt de wereld die jou geketend houdt, niet achter je laten, je kunt niet weggaan bij degenen die een blok aan je been zijn geworden, omdat ze ook alles zijn waar je aan gehecht bent, je bronnen van vreugde. Ze vervullen je ook op een bepaalde manier met trots. Je kunt hen niet verlaten en je kunt evenmin vergeten dat je niet aan deze wereld toebehoort, dat je ergens anders thuishoort, want in je dromen vlieg je altijd, vlieg je naar verafgelegen plaatsen.

Vrijheid is het enige dat ik wens maar schaamte weerhoudt me om erop te hopen. Waarom zou iemand schaamte moeten voelen als hij hoopt vrij te worden? Niemand weerhoudt je immers. Je kunt op dit moment al vrij zijn. Maar ja, die gehechtheden... ze hebben zich diep in je vastgezet, ze zijn bijna de kern van je bestaan geworden. Ze mogen dan wel voor ellende zorgen maar ze bezorgen je ook momenten van vreugde. Ze smeden wel ketenen voor je voeten maar ze bezorgen je ook momenten dat je danst.

Het is een vreemde toestand die elk intelligent mens onder ogen heeft te zien: hij is geworteld in de aarde en verlangt naar vleugels om zich in de lucht te verheffen. Hij kan niet ongestraft losraken van zijn wortels want de aardbodem is zijn voedingsbron, zijn voedsel. En hij kan ook niet ophouden met te dromen over vleugels want dat is zijn geest, zijn eigen ziel, dat is wat hem tot een menselijk wezen maakt.

Geen enkel dier voelt die zielensmart, alle dieren zijn volkomen tevreden zoals ze zijn. De mens is het enige dier dat uit zijn aard ontevreden is. Daar komt ook het gevoel van schaamte vandaan want hij weet: 'Ik kan vrij zijn.'

Ik heb altijd een zwak gehad voor een oud verhaal. Een man, een buitengewoon iemand, een strijder voor vrijheid, reisde door de bergen. Hij overnachtte in een karavanserai. Hij was verwonderd in de karavanserai een prachtige papegaai in een gouden kooi aan te treffen, die zonder ophouden 'Vrijheid! Vrijheid!' riep. En de karavanserai was zo gelegen dat het woord 'Vrijheid' elke keer dat de papegaai het herhaalde, door de bergen en dalen galmde.

De man dacht: ik heb heel wat papegaaien gezien en altijd gedacht dat ze wel uit hun kooi bevrijd willen worden ... maar ik ben nooit een papegaai tegengekomen die de hele dag, van de morgen tot de avond als hij slapen gaat, ermee bezig is om vrijheid te vragen. De man kreeg een idee. Hij stond in het holst van de nacht op en opende de kooi; de eigenaar van de papegaai lag vast te slapen. De man zei op fluisterton tegen de vogel: 'Maak dat je wegkomt.'

Maar hij zag tot zijn verbazing dat de papegaai zich aan de spijlen van de kooi vastklemde. Hij zei keer op keer: "Hoe zit dat nou met die vrijheid? Maak nu dat je wegkomt! De deur staat open en je baas ligt in een diepe slaap. Niemand hoeft dit ooit te weten. Vlieg jij nu maar gerust het luchtruim in, de hele hemel behoort jou toe."

Maar de papegaai klampte zich zo krampachtig aan de spijlen vast dat de man zei: "Wat zullen we nu hebben? Ben je gek?" Hij probeerde de papegaai er met zijn handen uit te trekken maar de papegaai begon hem te slaan en ook 'Vrijheid! Vrijheid!' te schreeuwen. In de stilte van de nacht gaven de dalen echo op echo ... maar de man was nogal koppig. Hij was immers een strijder voor vrijheid. Hij sleurde de papegaai naar buiten en gooide hem de lucht in; hij voelde zich voldaan alhoewel hij aan een hand gewond was geraakt. De papegaai was vreselijk tegen hem te keer gegaan maar de man smaakte de innige voldoening dat hij een ziel had bevrijd. Hij legde zich te rusten.

Toen hij 's morgens wakker werd, hoorde hij de papegaai weer 'Vrijheid! Vrijheid!' schreeuwen. Hij dacht dat de papegaai waarschijnlijk ergens op een tak zou zitten of op een rotspunt. Maar toen hij naar buiten ging, zag hij de papegaai in de kooi zitten. Het deurtje stond open.

Ik heb altijd een zwak voor dit verhaal gehad omdat het zo waar is. Je zou inderdaad vrij willen zijn maar de kooi biedt bepaalde veiligheden,

geborgenheden. In de kooi hoeft de papegaai zich niet druk te maken om voedsel, hoeft hij zich niet druk te maken om vijanden, hoeft hij zich om niets in deze wereld druk te maken. De kooi is behaaglijk, hij is van goud. Geen andere papegaai heeft zo'n kostbare kooi.

Je macht, je rijkdom en je aanzien zijn allemaal kooien voor je. Je ziel verlangt ernaar vrij te zijn maar vrijheid is gevaarlijk. Vrijheid kent geen bescherming. Vrijheid kent geen zekerheid, geen geborgenheid. Vrijheid is wandelen op het scherp van de snede: elk moment in gevaar zijn, je erdoorheen moeten slaan. Elk moment is een uitdaging van het onbekende. Soms is het te heet, soms is het te koud en er is niemand om voor jou te zorgen.

Zit de vogel in de kooi, dan is de bezitter verantwoordelijk. Hij bedekt de kooi met een laken telkens wanneer het te koud wordt, hij plaatst een elektrische ventilator telkens wanneer het te heet wordt.

Vrijheid veronderstelt een ontzaglijke verantwoordelijkheid; je bent in je eentje en alleen. Rabindranath heeft gelijk: *'Vrijheid is het enige dat ik wens maar schaamte weerhoudt me om erop te hopen want het is niet zo zeer een kwestie van hopen als wel van een risico durven nemen.*

Vrijheid, ik weet zeker dat een onnoemelijke rijkdom in u te vinden is en dat u mijn beste vriend bent maar mij ontbreekt de moed om het klatergoud waar mijn kamer vol van is, radicaal op te ruimen.

Ik weet zeker dat een onnoemelijke rijkdom in u te vinden is ... '

In de wereld van vrijheid, in de ervaring van vrijheid is heel zeker een onschatbare waarde te vinden. Maar deze zekerheid is tevens een projectie van je begeerte, van je verlangen. Hoe kun je zo zeker zijn? Je zou graag zo zeker zijn. Je bespeurt een verlangen naar vrijheid in je. Dat mag dan van jou niet een verlangen naar iets futiels zijn, nee, het moet meteen iets rijks, iets kostelijks zijn. Je creëert zelf een zekerheid om moed te verzamelen, zodat je de sprong in het ongewisse kunt wagen. ... en dat u mijn beste vriend bent. Maar dit zijn allemaal mooie dromen, dit zijn hoopvolle verwachtingen. De enige zekerheid is je eigen kooi, de veiligheid daarvan.

'Maar mij ontbreekt de moed om het klatergoud waar mijn kamer vol van is, radicaal op te ruimen. Het kleed waarin ik me hul, is een kleed van stof en dood. Dit zijn schitterende gedachten om in de geest bij te vertoeven. Ik haat het, toch omhels ik het met liefde.'

Je weet dat je lichaam zal moeten sterven. Feitelijk is je lichaam gemaakt uit dode stof; het is al dood. Het ziet er levend uit doordat er iets in zit dat leeft. Het straalt warmte en levendigheid uit door die gast binnenin je. Zodra de gast de benen neemt, zal je duidelijk worden wat je lichaam werkelijk is.

Rabindranath zegt: *'Ik ga gekleed in een omhulsel van stof en dood.'*

Onze lichamen zijn van stof en dood gemaakt. Ik haat het, toch omhels ik het met liefde. Maar als je verliefd wordt op een vrouw, dan omhelzen twee skeletten elkaar. Beiden weten ze dat de huid niets anders is dan

een bedekking van het skelet. Als je elkaar in volledige naaktheid zou kunnen zien -- niet alleen zonder kleren maar ook zonder huid omdat die het echte kleed is -- zou je diep geschokt zijn en zo snel mogelijk wegvluchten van de geliefde die jij (en zij jou) zojuist nog eeuwige trouw hebt beloofd. Je zou zelfs niet omkijken, je zou zelfs niet meer aan het voorval herinnerd willen worden.

Het is voorgevallen aan het hof van een van de mohammedaanse keizers van India, Sjah Jehan. Hij was verliefd op een vrouw maar de vrouw wilde niet met hem trouwen. Hij was een gentleman, anders zou hij haar wel gedwongen hebben. Hij deed moeite haar voor zich te winnen maar zij was verliefd op een lijfwacht van Sjah Jehan. Toen hij daarachter kwam, was hij buiten zichzelf van woede. Ze werden beiden aanstonds gevangengenomen en voor hem gebracht.

Sjah Jehan wilde hun het hoofd laten afhakken, à la minute. Maar zijn eerste minister, die een zeer oude man was -- hij was al eerste minister bij zijn vader geweest en Sjah Jehan had dezelfde eerbied voor hem als voor zijn eigen vader -- zei: 'Doe dat niet. Pak het wat slimmer aan. Dit is immers niet voldoende straf. Ik zal zorgen dat ze de juiste straf krijgen.' Hij gaf de opdracht dat beiden naakt aan elkaar vastgebonden zouden worden, notabene in een omhelzing, en dan vastgeketend aan een pilaar in het paleis. De leden van de hofhouding konden hun ogen niet geloven. 'Wat is dit nu voor een straf?' hoorde je ze denken. Dit lijkt meer op een beloning, dit is toch wat ze zich altijd hebben gewenst, elkaar te omhelzen. Maar ze hadden het bij het verkeerde eind.

De oude man had echt een diep psychologisch inzicht. Ook de twee geliefden vroegen zich natuurlijk af wat dit voor een straf moest zijn: het lijkt meer op een beloning. Ze omhelsden elkaar met grote liefde. Ze werden met een touw aaneengebonden, waardoor ze niet meer aan elkaar konden ontsnappen. Vervolgens werden ze aan de pilaar vastgebonden. Hoe lang kun je iemand omhelzen? Vijf minuten, zeven minuten, een half uur...? Na vierentwintig uren haatten ze elkaar... omdat ze elkaar bepisten -- ze moesten wel, er was geen andere oplossing. Ze raakten bezweet, hun lijfgeuren vulden de ruimte, en er was geen mogelijkheid om te ontsnappen. Na vierentwintig uur zei de oude man: 'Geef ze hun kleren en maak ze los.'

En zodra ze hun kleren hadden, renden ze in tegenovergestelde richtingen weg, vastbesloten om elkaar nooit meer te ontmoeten: ze hadden elkaar lang genoeg ontmoet. Vierentwintig uur... iemand omhelzen is fijn voor een halve minuut of misschien één minuut, maar gaat het langer duren dan zul je merken dat je onrustig wordt.

Mijn grootvader hield veel van me. Maar wanneer het avond werd, probeerde ik hem te ontlopen omdat hij me anders in zijn bed trok, het laken over me heen sloeg, me onder het laken tegen zich aandrukte... en hij was heel oud, dus slapen kwam er niet zo van. Ik wachtte meestal tot hij begon te snurken, zodat ik uit het bed kon glippen, maar zijn slaap was zeer ondiep -- op hoge leeftijd wordt die zeer ondiep -- en dan hoorde

ik hem zeggen: 'Wat? Ga je naar buiten?' Dan zei ik: 'Luister, ik moet mijn eigen leven leiden, u hebt uw deel van het leven al gehad. Overdag vind ik uw genegenheid wel fijn maar dit nachtelijk gedoe staat me helemaal niet aan.'

Hij was een kettingroker, waardoor zijn adem sterk naar tabak geurde. En hij hoestte ook nog de hele nacht en trok me steeds dichtertegen zich aan. Ik zei: 'Dit is geen liefde. U zult me nog eens doden!'

Maar hij heeft me één les geleerd: laat niemand toe in je bed. Ik laat zelfs niemand toe in mijn slaapkamer. Mijn kamer wordt van buiten op slot gedaan, zodat zelfs ik, als ik naar buiten wil, er niet uit kan. Ik hoef maar aan hem te denken, het laken over me heen te trekken en te gaan slapen.

'Ik ga gekleed in een omhulsel van stof en dood. Ik haat het, toch omhels ik het met liefde.'

Dat tekent de schizofrenie van de mens, de gespleten persoonlijkheid van de mens. Zijn huis is verdeeld in zichzelf, vandaar dat hij geen vrede kan vinden.

'Ik heb heel wat zonden begaan, ik ben heel wat keren tekortgeschoten, mijn heimelijke schaamte daarover is zeer groot. En toch, wanneer ik eens iets durf vragen waar ik wezenlijk mee geholpen zou zijn, doet de angst dat mijn gebed verhoord zou kunnen worden, me sidderen.'

Deze regels zijn alleen duidelijk wanneer ik je een ander gedicht van Rabindranath in hetzelfde boek, Gitanjali, in herinnering breng.

In dat andere gedicht zegt hij: *'Ik heb zo lang als ik me kan herinneren, veel moeite gedaan om God te ontdekken, heel veel levens lang, vanaf het prille begin van het bestaan. Af en toe heb ik hem naast een verafgelegen ster gezien en heb ik me verheugd en van blijdschap gedanst omdat de afstand, hoewel enorm, niet onmogelijk te overbruggen leek. En ik ben op reis gegaan en ik heb de ster bereikt maar tegen de tijd dat ik arriveerde, was God al verhuisd naar een andere ster. En zo is het eeuwenlang gegaan.'*

De uitdaging is zo enorm dat ik doorga met hopen tegen beter weten in ... Ik moet en zal hem vinden, zo zeer ben ik opgeslokt door mijn zoeken. Deze zoektocht is op zich al zo intrigerend, zo mysterieus, zo betoverend dat God bijna een voorwendsel is geworden: de zoektocht zelf is het doel geworden.

En tot mijn verrassing heb ik op zekere dag op een verafgelegen ster een huis bereikt dat aan zijn voorgevel een klein bordje droeg met het opschrift 'Dit is het huis van God'. Mijn vreugde kende geen grenzen. Eindelijk had ik dus mijn doel bereikt! Ik rende de treden op, de vele treden die leidden naar de voordeur van het huis. Maar naarmate ik dichterbij de deur kwam, maakte zich een grote angst van me meester. En toen ik op de deur wilde kloppen, raakte ik verlamd door een angst die ik nooit eerder gekend had, waar ik nooit eerder aan gedacht of van

gedroomd had. De angst was: als dit huis werkelijk de woning van God is, wat rest mij dan nog te doen als ik hem gevonden heb?

Op zoek gaan naar God is immers de inhoud van mijn leven geworden. Hem vinden staat gelijk aan zelfmoord plegen. En wat moet ik verder met hem doen? Ik had over al deze zaken nooit eerder nagedacht. Ik had me voordat ik aan mijn zoektocht begon, moeten afvragen wat ik met God ga aanvangen.

Ik nam mijn schoenen in mijn handen en stilletjes en heel langzaam deed ik een paar stappen terug, bang dat God gerucht zou horen en de deur zou openen en vragen: 'Waar ga je naartoe? Hier ben ik, kom binnen!' En toen ik weer onderaan de trap was gekomen, rende ik weg, zo hard als ik nooit eerder had gelopen; sedertdien ben ik weer naar God op zoek gegaan, in alle richtingen uitkijkend naar hem -- en de woning vermijgend waar hij werkelijk leeft.

Nu weet ik dat die woning vermeden dient te worden. En ik zet mijn speurtocht voort en verheug me op de reis, in de pelgrimage."

Het inzicht dat uit dit verhaal spreekt, is verbazingwekkend. Er zijn waarheidszoekers die zich dit nooit hebben afgevraagd: 'wat ga ik met de waarheid doen?' Je kunt haar niet eten, je kunt haar niet verkopen, je wordt niet tot president uitgeroepen alleen omdat je de waarheid bezit. Op zijn hoogst zullen de mensen je, als je de waarheid bezit, aan het kruis nagelen.

Hij heeft gelijk als hij zegt: *'Ik heb heel wat zonden begaan, ik ben heel wat keren tekortgeschoten, mijn heimelijke schaamte daarover is zeer groot. En toch, wanneer ik eens iets durf vragen waar ik wezenlijk mee geholpen zou zijn, doet de angst dat mijn gebed verhoord zou kunnen worden...'* want dit zijn fijne dingen om over te praten: God, waarheid, deugd, schoonheid. Het is fijn om er verhandelingen over te schrijven, om universiteiten academische titels erin te zien verlenen; laat het Nobelprijsc comité je er maar een Nobelprijs voor geven. Het zijn fijne onderwerpen om over te praten, om over te schrijven maar als je er werkelijk toe overgaat om ze te ervaren, raak je in moeilijkheden. Dat is wat hij zegt met: de angst dat mijn gebed verhoord zou kunnen worden.

Het is goed dat God doof is. Hij hoort geen gebeden, anders zouden jullie allemaal in grote problemen raken. Je gebed creëert je probleem want in je gebeden ben je nogal romantisch, vraag je geweldige dingen waarmee je niet kunt leven, die een zware last gaan worden en voor verwarring zorgen in wat jij een leven pleegt te noemen, een leven dat gladjes zijn gang gaat, zij het dan in ellende. De waarheid wordt een kruis, het leven wordt zwaar. De waarheid bezorgt Socrates de gifbeker. De waarheid bezorgt Al-Hillaj Mansoor de dood. De waarheid bezorgt Jezus Christus de kruisiging. En jij maar bidden: 'God leer me de waarheid kennen. Schenk me kwaliteiten die goddelijk zijn.' Maar God houdt zich met opzet doof, zodat je gebeden niet gehoord kunnen worden, en nu kun je dus genieten

van beide, van zowel je miserabele leven als van je mooie gebeden. De gebeden worden niet gehoord. Je kunt dus jaloers blijven, woedend, vol haat, vol egoïsme en toch voortgaan met tot God te bidden: "Maak me nederig en ('omdat de zachtmoedigen gezegend zijn') maak me zachtmoedig." Het is ook niet de bedoeling dat ze gehoord worden.

Het is in geen enkel geschrift opgetekend maar ik vertel het jullie op mijn eigen gezag dat God, na de wereld in zes dagen geschapen te hebben, als laatste daad zijn eigen oren heeft vernield. Sindsdien heeft hij nooit meer iets gehoord, evenmin als wij ooit nog iets van hem gehoord hebben. Zo is het volkomen in orde: 's morgens ga je naar de tempel of de kerk of de moskee, je spreekt een mooi gebed uit, vraagt prachtige dingen, -- terwijl je heel goed weet dat hij doof is -- en dan ga je verder met je lelijke, miserabele zelf te zijn. De volgende morgen spreek je dan weer een mooi gebed uit ... Dat is dan mooi geregeld, puik gearrangeerd. Rabindranath wijst in zijn gedicht een kolossale waarheid aan. Heb je echt zo'n behoefte aan God? Heb je echt zo'n behoefte aan de waarheid? Heb je echt zo'n behoefte aan stilte? Als je erom vraagt en je bent oprecht, dan moet je je wel beschaamd voelen.

Je zult er vrede mee moeten hebben dat je niet echt behoefte hebt... Je doet maar alsof je mediteert. Je weet best dat je dat al jaren doet en dat er niets gebeurt. Je hoeft niet bang te zijn, je kunt rustig mediteren, er gebeurt niets.

Maar als er eenmaal iets begint te gebeuren, heb je een probleem. Als er eenmaal in je leven iets tot ontwikkeling komt dat zich niet ontwikkelt in de harten van de menigte die je omringt, zul je een vreemdeling zijn, zul je een buitenstaander zijn. En de menigte kent geen enkel pardon met vreemdelingen, de menigte kent geen enkel pardon met buitenstaanders: ze vernietigt hen. Ze moet hen wel vernietigen om haar eigen gemoedsrust veilig te stellen.

Iemand als Jezus Christus is een voortdurende lastpak omdat hij je continu in herinnering brengt dat ook jij dezelfde schoonheid kunt bezitten, dezelfde gratie, dezelfde waarheid. En dat doet pijn. Door hem voel je je minderwaardig en niemand wenst zich minderwaardig te voelen. En er zijn slechts twee manieren om je niet minderwaardig te voelen. De ene manier is om op het allerhoogste te mikken. Dat is een moeilijke en lange weg, vol gevaren, omdat je hem helemaal alleen moet gaan. Een makkelijkere manier is om een mens die boven de anderen uitsteekt, te vernietigen. Dan zijn weer alle mensen aan elkaar gelijk. Niemand is dan nog superieur, niemand is inferieur. Allemaal kunnen ze gelijkwaardig aan elkaar zijn in sluwheid, in bedrog, iedereen kan op zijn eigen manier een boef zijn. Ze hoeven voor elkaar niet onder te doen in afgunst en in eerzucht. Ze zitten allemaal in hetzelfde schuitje en zijn van hetzelfde sop overgoten. En niemand maakt nog ophef over zaken als waarheid, God, meditatie.

Mensen zijn gelukkig zonder iemand als Gautama Boeddha, iemand als Socrates, iemand als Zarathustra omdat die immers op hoge bergtoppen lijken en jij steekt daar zo kleintjes tegen af, zo nietig. Dat doet pijn. Men zegt dat kamelen nooit in de buurt van de bergen komen. Ze geven de voorkeur aan de woestijn omdat ze in de woestijn wandelende bergen zijn maar in een bergachtige omgeving mieren lijken te zijn; en dat doet pijn. De makkelijkste manier is om de bergen maar helemaal te vergeten, om te zeggen: 'Deze bergen zijn allemaal mythologisch, verzonnen. De woestijn is de werkelijkheid.' Dus geniet je van de woestijn, geniet je van je ego. En geniet je ook van het gebed 'God, verlos me a.u.b. van het ego, laat me nederig zijn,' terwijl je heel goed weet dat hij niets hoort, dat geen gebed beantwoord wordt. Je kunt zonder angst om alles en nog wat bidden, omdat je toch dezelfde blijft en je tenminste nog de voldoening smaakt van gebeden te hebben om grootse zaken.

Dat verklaart waarom mensen zonder religieus te worden christenen worden, hindoes worden, moslims worden. Ze zijn helemaal geen religieuze mensen. Ze bedienen zich veeleer van strategieën die verhinderen dat ze religieus worden. Een religieus iemand is religieus zonder meer. Hij is noch hindoe, noch mohammedaan, noch christen, noch boeddhist want dat is nergens goed voor. Hij is waarheids-lievend, hij is oprecht, hij is vol mededogen, vol liefde, hij is menselijk, zo menselijk dat hij nagenoeg het goddelijke zichtbaar maakt in de wereld.

Oké Maneesha?

Ja Osho.